

WELCOMM

ZAJEDNICE PRAKSE

Kako gradimo integracijsku praksu u Europi?

AUSTRIJA • HRVATSKA • ITALIJA • SLOVENIJA

"ZAJEDNICE PRAKSE"

Kako gradimo integracijsku praksu u Europi?

Primjeri Austrije, Hrvatske, Italije i Slovenije

UVOD

Migracije su normalan čin života, kojim se ljudska bića ili životinje kreću s jednog mjesta na drugo. Ova se aktivnost svakodnevno odvija iz različitih razloga i s različitim posljedicama, koje imaju različite društveno-ekonomske i političke aspekte.

Prije nego što se dublje pozabavimo ovom temom, potrebno je naglasiti da ovo istraživanje proizlazi iz međunarodnog partnerstva pet organizacija civilnog društva koje djeluju na polju integracije – a koje dolaze iz Austrije, Hrvatske, Italije i Slovenije. Partnerstvo je uspostavljeno oko projekta koji se financira iz programa EU AMIF (azil, migracija, integracija) WELCOMM - *Podrška integraciji državljana trećih zemalja razvijanjem alata za učenje i suradnju za izgradnju zajednica dobrodošlice i inkluzije*, kroz koji su razvijeni su različiti [alati](#)¹ kako bi se olakšao proces integracije državljana trećih zemalja - pružanje internetskih informacija, seminar za obuku i povezivanje stručnjaka i zajednica prakse. Razvojem takvih alata čovjek (koji je u poziciji državljanina „prve zemlje“) sigurno se dovodi u određeni položaj moći prema onome koji je definiran kao „državljanin trećih zemalja“. Prihvaćamo li taj odnos kao takav ili pak koristimo mehanizam financiranja da taj odnos ispitujemo i osporavamo?

Kao konzorcij smatramo da je unutar EU potrebna rasprava o pristupu modelu integracije, što svakako znači uzimanje u obzir perspektive "državljan trećih zemalja" koji žive na njenom teritoriju. Europska komisija definira državljane trećih zemalja kao "bilo koju osobu koja nije građanin Unije u smislu članka 20. stavka 1.

---

¹<https://welcomm-europe.eu/info-for-refugees/>

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

UFEU-a i nije osoba koja uživa pravo Europske unije na [slobodno kretanje](#)², kako je određeno u čl. 2. stavak 5. Uredbe (EU) 2016/399 ([Zakonik o schengenskim granicama](#))³.

EU je povijesno primala „državljanke trećih zemalja“ i mnogi od njih ušli su u kategoriju „državljanke EU - državljanke prvih zemalja“. Ovo je iskustvo i perspektiva važan aspekt koji se ne smije odbaciti. Ovo istraživanje ima za cilj prikazivati riječi, svjetove i misli migranata i izbjeglica koji žive u zemljama EU. Unutar našeg istraživanja usredotočili smo se na aktivne migrantske inicijative, koje rade na stvaranju uključivog interkulturalnog društva. Ove primjere odabrali smo na temelju sljedećih kriterija odabira: trenutno aktivni, imali su u tijeku aktivnosti, u rad uključuju migrante i izbjeglice, ali i članove domaćeg stanovništva, okupljaju zajednicu kroz društvene aktivnosti, imaju za cilj osnaživanje migranata i izbjeglica, imaju plan za budućnost. Nadalje, uključili smo inicijative koje su bile ad hoc projektne aktivnosti, kao i „aktivnost“ nevladinih organizacija - poput pružatelja pravne pomoći, organizatora stručnog usavršavanja i poduzeća.

Ako pogledamo bliže, postoji nekoliko pozitivnih primjera i dobrih praksi koje se primjenjuju na lokalnoj razini i u malim zajednicama, gdje društvena dinamika omogućava različitim akterima kreativno djelovanje na polju integracije. Zemlje našeg istraživanja, Austrija, Hrvatska, Italija i Slovenija, imaju različite stupnjeve iskustva u pogledu procesa integracije; međutim, njihova zajednička povijesna i kulturna pozadina, kao susjednih zemalja, nudi veliki potencijal za prijenos znanja i razmjenu iskustava.

Dok su Italija i Austrija veće zemlje i „starije“ članice EU, koje se mogu osloniti na desetljeće iskustva s prijemom i integracijom izbjeglica i migranata iz različitih kultura, Hrvatska i Slovenija tek su se nedavno suočile s izazovom prijema i integracije izbjeglica i migranata. Iako su u novijoj povijesti i Hrvatska i Slovenija doživljavale prisilno raseljavanje ljudi zbog rata, izazovi integracija - iako prisutni, nisu bili toliko izraženi kao u nedavnoj političkoj krizi oko dolaska izbjeglica i migranata. Ostale geografske posebnosti potrebno je uzeti

---

²https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/right-free-movement_en

³https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/third-country-national_en

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

u obzir. Imajući u vidu prioritete EU-a, činjenica da su Italija i Hrvatska pogranične zemlje EU podrazumijeva da se, posebno u slučaju Hrvatske, veliki dio nacionalnih i europskih financijskih napora usredotočuje na upravljanje granicom i nadzor⁴.

Unutar ove studije fokusiramo se na postojeće integracijske inicijative - one koje su stvorile izbjeglice i sami migranti, a također i one inicirane domaćinima u pojedinom društvu. Integraciju ne mogu vršiti samo migranti ili „urođenici“; integracija je dvosmjerni proces koji zahtijeva aktivno sudjelovanje starih i novih članova društva. Uspješna integracija zahtijeva stalan dijalog i stvaranje novih rješenja koja čine zajednički život lakim i ugodnim.

Pozitivan koncept integracije kao dvosmjernog procesa može se primijeniti samo ako, kao prvi korak, kritički sagledamo granice i izazove našeg društva, postavljajući sebi pitanja i postavljajući ozbiljne izazove našim nacionalnim i međunarodnim shemama. Jedan primjer je nužnost stavljanja u pitanje koncepta integracije kao takve: Je li moguće razgovarati o integraciji u Europi, kad smo svjedoci da joj se uskraćuje primarni element, a to je pristup teritoriju? Možemo li uopće govoriti o sustavu europske integracije, kada nasilje na granicama i protjerivanja potiču i provode upravo snage granične sigurnosti različitih država članica, pod pritiskom politika i prioriteta Europske unije?

Oštre kritike dolaze upravo od glavnih sudionika i sudionica u procesu integracije - izbjeglica i migranata. Danas je gotovo nemoguće ući u europsku zemlju, a čak i ako to uspijete, nevjerojatno je teško ući u sustav. Nadalje, prečesto volonteri i organizacije, umjesto država članica i institucija, snose veliku odgovornost za integraciju državljana trećih zemalja / migranata i izbjeglica. U stvari, mnoge usluge i egzistencijalne potrebe pružaju i ispunjavaju kolektivi, volonteri i male organizacije koje često nemaju kapacitet da dođu do ljudi kojima je pomoć potrebna.

---

⁴ https://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6884_en.htm

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

KONTEKST EU

Ako bacimo širi pogled na europski kontekst⁵ i trenutnu situaciju migranata i izbjeglica, uočit ćemo negativan pomak u prioritetima EU-a. Velik broj institucija, umjesto na integraciju, usmjereno je na uspjeh struktura koje su manjkave, poput hotspotova u Italiji, te poštivanje Dublinske uredbe, sa svim njezinim slabostima i kontradikcijama. S druge strane, napori se ulažu u program preseljenja, mehanizam koji nudi siguran i zakonit put ka EU-u za osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita.

Prema novom programu EU za preseljenje, 20 država članica EU-a obvezalo se da će se izvršiti više od 50 000 preseljenja do kraja listopada 2019. Od ožujka 2019. više od 24 000 takvih preseljenja se materijaliziralo. Program preseljenja nije inovativno niti ekskluzivno rješenje. Postoje zapravo i drugi akteri koji pružaju zakonit i siguran put u Europu. Jedan primjer su takozvani „Humanitarni koridori“, koje provodi Zajednica Sant'Egidio s Federacijom evangeličkih crkava u Italiji i Tavola Valdese - potpuno samostalno financirani pilot-projekt⁶.

U pogledu statističkih kretanja, u 2018. godini u zemljama EU bilo je 664.480 zahtjeva za međunarodnu zaštitu, a Sirija, Irak i Afganistan bile su tri glavne zemlje podrijetla, što je činilo više od četvrtine svih podnositelja zahtjeva (27%) u 2018. godini. Što se tiče odluka donesenih 2018., zemlje EU donijele su u prvom stupnju 601.525 odluka, a većina odluka (61%) bila je negativna, ne pružajući nikakvu zaštitu. Otprilike 234.220 odluka bilo je pozitivno; od kojih je većina dobila izbjeglički status, a manji dio supsidijarne ili humanitarne zaštite.

Ovo nisu puke brojke za statističku analizu, ovo su pojedinci koji su uložili povjerenje u EU, njene institucije i ljude, kako bi pronašli sigurno mjesto za život i započeli novi život. Zbog toga vjerujemo da je ključno da migranti i izbjeglice, kao i njihovi predstavnici, imaju glas. Europska komisija djelomično je krenula u tom

---

5 Europski kontekst ovdje nije zamišljen kao ekonomsko-politički pojam, već geografski.

6 <https://www.santegidio.org/pageID/30112/langID/en/HUMANITARIAN-CORRIDORS.html>

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

smjeru osnivanjem Europskog savjetodavnog odbora za migrante (EMAB). *Ask the people (Pitajte ljude)*, savjetovanje koje organizira spomenuti Odbor vrlo je inovativna cjelina, koju čine migranti i izbjeglice te savjetnici.

Ask the people radi na povećanju sudjelovanja migranata i izbjeglica u različitim procesima kreiranja politika, koji utječu na njihova osnovna prava. Na temelju njihovog istraživanja, postoji prostor za poboljšanja u pogledu integracije: zapravo, većina ispitanika je izjavila da je izložena diskriminaciji i izrazito nezadovoljna integracijskim uslugama koje se pružaju u njihovoj zemlji domaćinu. Na temelju ovih rezultata, preporuke EMAB-a usredotočene su na nužnost vlada da daju prednost učenju jezika kako bi se olakšala socijalna i ekonomska integracija i pružile višejezične informacije te povećao pristup javnim uslugama.

AUSTRIJA

"Prema konačnim rezultatima Statističkog ureda Austrije, od 8. siječnja 2019. u Austriji je živjelo 8, 858.775 ljudi. U odnosu na početak 2018., to predstavlja porast od 36.508 stanovnika (+0,41%)". Statistički godišnjak o migracijama i integraciji za 2019. godinu bilježi kako više od dva milijuna ljudi u Austriji ima migracijsko porijeklo, što je 23,3 posto ukupnog stanovništva.

Prvih 10 nacionalnosti⁷ koje žive u Austriji dolaze iz Njemačke (192, 426), Srbije (121, 348), Turske (117, 231), Rumunjske (112, 684), Bosne i Hercegovine (95, 839), Mađarske (82, 712), Hrvatske (79, 999), Poljske (63, 429), Sirije (49, 813) i Afganistana (44, 420).

Trenutna atmosfera u Austriji pretežno je negativna prema dolasku izbjeglica i migranata. Kultura dobrodošlice koja je oblikovana uslijed dolaska izbjeglica u 2015. godini promijenila se i pretvorila u pomalo

---

⁷Migracije i integracija (2019), Statistik Austria, Beč, str. 29

http://www.statistik.at/web_de/services/publikationen/2/index.htmlincludePage=detailedView&sectionName=Bevölkerung&pubId=579

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

neprijateljsku percepciju ovog dijela stanovništva. Ta je percepcija uvelike ojačana retorikom dijelova bivše austrijske vlade i predstavljanjem apsurdnih slika u medijima.

Migranti i izbjeglice su marginalizirani, a postoje mnogi slučajevi povratka u sklopu Dublinske uredbe, u prvu zemlju ulaska u EU (uglavnom Hrvatsku). Organizacije civilnog društva koje pružaju većinu usluga podrške izbjeglicama i migrantima gube sredstva zbog smanjenja državnog proračuna - manje je jezičnih tečajeva i integracijskih aktivnosti. Također, migracijski proces, ali i podrška migrantima se kriminaliziraju - kao i u mnogim drugim zemljama.

Zhanuya je udruga sa sjedištem u Beču koja ima za cilj interkulturalno roditeljsko obrazovanje i socijalnu podršku na različitim razinama. Sudjeluje u organizaciji godišnjeg festivala "Od Kabula do Beča", koji uključuje sportske i kulturne događaje, u suradnji s kulturnom organizacijom [New Start](#) (Novi početak). Udruga pomaže u integraciji izbjeglica koje govore farsi tako što ih uparuje s volonterima kroz inicijativu [Quadam be quadam – dobrodošli u Beč](#). Provode i radionice i diskusije o seksualnom obrazovanju u skladu sa standardima SZO-a.

African Cultural Union Wien (Afrička kulturna unija Beč) zajednica je formirana oko osnovne ideje stvaranja kulturne platforme za afričke, karipske, afro-latinske i afroameričke tradicije plesa i glazbe s ciljem promicanja komunikacije i kulturne razmjene. Afrički umjetnici ondje nalaze podršku za promicanje izravne komunikacije s javnošću. Posebno ih zanima integracija i razmjena među različitim kulturama.

AFCU je osnovan 2003. godine u Austriji sa sjedištem u Beču. Organizacija je ugostila najmanje [jednu radionicu](#) u suradnji s austrijskim volonterima Crvenog križa, za osobe s izbjegličkim ili migrantskim porijeklom. Krajem 2018. organizirala je [izložbu](#) afričke umjetnosti. Tony Coker iz Nigerije je predsjednik organizacije.

Gurmanski blagdani – Afrički catering (Beč) je boutique poduzeće za pripremu hrane koje donosi jedinstvenu srž afričke kuhinje. Phebe Ndam autor je dviju kuharica, a predaje afričko kuhanje i radionice od 1992. godine. Afrička ugostiteljska usluga kombinira izvorne tradicionalne i suvremene kuhinje Afrike te odražava raznolikost ljudi i kultura kontinenta. S velikom raznolikošću mogućnosti i stilova, svaki događaj prikazuje šarolike kulinarske delicije afričke gastronomije. Osim ugostiteljskih usluga, Gurmanski blagdani nude i

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

pripremu afričke hrane u restoranu (tzv. Restoransko iskustvo), tečajeve kuhanja za djecu i odrasle, kuharske radionice, party usluge - dostavu hrane i ture s afričkom hranom na lokalnim tržnicama i trgovinama hranom, kao i stručne knjige i kuharice.

Kasumama (Moorbad Harbach, AUS) je dobrovoljno udruženje koje svake godine u srpnju organizira obiteljski „KASUMAMA Afrika Festival“ u Donjoj Austriji. Više od 5.000 posjetitelja dolazi svake godine tijekom pet dana festivala kako bi bili dio interkulturalnog dijaloga i uživali u međunarodnom glazbenom programu, kao i u umjetničkim i kulturnim događajima koji su glavna atrakcija festivala. Od 1997. godine članovi udruge i brojni volonteri organiziraju školske projekte, školska partnerstva i već više od 10 godina petodnevni KASUMAMA Afrički festival koji se posljednjih godina kontinuirano širi.

Glavni program, u rasponu od koncerata, plesova i radionica do predavanja i diskusija nudi uvid u afričke kulture i tradicije izvan stereotipa. Kreativne radionice s afričkim umjetnicima, zabavne kazališne i plesne predstave, uzbudljivi filmovi i živahni koncerti međunarodnih i lokalnih glazbenih skupina daju uvid u kulturnu raznolikost afričkog kontinenta. Imaju i [FB stranicu](#).

Radio Afrika TV austrijska je udruga koja ima za cilj poboljšati afričko-europske odnose. Radio Afrika TV informativna je i komunikacijska platforma za afričku publiku u Austriji, za publiku u Africi putem internetske mreže i za sve ljude u Austriji koji imaju interes za Afriku. Radio Afrika pokrenut je kao radio 1997. godine, osnovan s ciljem povezivanja afričke dijasporu u Austriji i pružanja pravih informacija o afričkom kontinentu. RATV je prošao veliku tranziciju u 2015. godini, i postao je ključni akter u razvojnim projektima vezanim uz Afriku. Danas RATV nudi svoju novinarsku, istraživačku i marketinšku ekspertizu za podršku, promociju i razvoj projekata vezanih za afrički kontinent u Austriji - s naglaskom na integraciji, osnaživanju dijasporu, borbi protiv rasizma i diskriminacije - te u afričkim zemljama - s fokusom na razvoj. Kroz projekt „[Pattenschaf](#) [mittelmeer](#)“ namjeravaju okupiti inovativne poslovne ideje i projekte te pronaći partnere i investitore koji bi podržali te projekte.

HRVATSKA

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Na posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine Hrvatska je imala 4, 284, 889 stanovnika⁸, od čega su 3 874, 321 Hrvati - 90,42%. Ostalih 9,58% čine pripadnici etničkih grupa, među kojima je pet najvećih: Srbi - 186, 633, Bošnjaci - 31, 479, Talijani - 17, 807, Albanci - 17.513, Romi - 16.975. Međutim, u posljednjih godinu dana svjedoci smo smanjenja ukupnog broja stanovništva. Prema Državnom zavodu za statistiku, „sredinom 2018. godine, Republika Hrvatska imala je 4 087 843 stanovnika, od čega su 1 975, 052 bili muškarci i 2, 112, 791 žena“⁹. Hrvatska je bila i još uvijek jest zemlja iseljavanja - nekada zbog rata, a danas zbog visoke nezaposlenosti.

Kao država članica EU-a, Hrvatska je tek nedavno postala zemlja dolaska za tražitelje azila, pružajući međunarodnu zaštitu osobama u potrebi. Iako je za većinu izbjeglica Hrvatska uglavnom tranzitna zemlja na putu prema zapadnoj Europi, neke su izbjeglice ostale u Hrvatskoj. Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova¹⁰ do kraja 2018. Hrvatska je više od 750 tražitelja azila odobrila status međunarodne zaštite. Međutim, prema neslužbenim podacima organizacija civilnog društva¹¹ koje rade s izbjeglicama - mnogi od njih napustili su Hrvatsku zbog loših uvjeta i nemogućnosti integracije. Većina izbjegličkog stanovništva dolazi iz Afganistana, Sirije i Iraka.

---

8 Statistički ljetopis Republike Hrvatske za 2018. godinu (2019.), Državni zavod za statistiku, Zagreb.

9 Procjena broja stanovnika Republike Hrvatske (2019.), 2018. Državni zavod za statistiku, Zagreb.

10 Statistika za osobe kojima je dodijeljena međunarodna zaštita do 31.12.2018.
<https://mup.gov.hr/UserDocImages/statistika/2019/Tra%C5%BEitelji%20me%C4%91unarnodne%20za%C5%A1tite%20u%202018%20godini/29-04-statistika-trazitelji-2018.pdf>

11 Koordinacija za integraciju

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Hrvatska trenutno nema migracijsku politiku / strategiju, iako je u prošlosti imala razvijenu strategiju za razdoblje od 2007. do 2008.¹², a zatim još jednu za razdoblje 2013. - 2015.¹³. Nekoliko izvještaja međunarodnih organizacija ukazuje na lošu integracijsku praksu za izbjeglice i migrante. „Nedostaje sveobuhvatna analiza provedbe migracijskih politika, a nema ni posebnog proračuna za razvoj i održavanje mjera integracije. Do danas nije napravljena procjena sadržaja ili kvalitete provedbe. Uz to, u dokumentima o politici i izvješćima o provedbi planiranih mjera nisu korišteni pokazatelji. Integracija nije istaknuta tema javnih i političkih rasprava i nije visoko na dnevnom redu političkih stranaka i nadležnih državnih tijela u Hrvatskoj, što je ujedno i jedna od glavnih prepreka za daljnji razvoj migracijske politike”¹⁴. Autori iste publikacije opažaju nedostatak svijesti javnosti o prisutnosti migranata i izbjeglica, kao i visoku razinu straha i neprijateljstva prema bilo kojem migrantu, uključujući izbjeglice.

„Kombinacija oskudnog i negativnog izvještavanja medijskog izvještavanja o tim temama posebno je problematična. Iskrivljene i nepotpune informacije o kontekstu dolaska i tranzita tražitelja azila i nedokumentiranih migranata, njihovoj kulturnoj pozadini, kao i razlozima i okolnostima njihova dolaska u Hrvatsku, uvelike pridonose povećanoj ksenofobiji i stvaraju ozračja neprijateljstva i nerazumijevanja.”¹⁵

Integracija je nekad bila najvažnija tema migracija u Hrvatskoj, no to se promijenilo 2016. godine, kada je veliki broj ljudi pokušao prijeći granice Hrvatske i ući u EU - politike koje se prakticiraju na granici otada se

---

12 Hrvatska (2007), Migracijska politika Republike Hrvatske za 2007./2008. (Migracijska politika RH za 2007/2008), Narodne novine, NN 83/2007.

13 Hrvatska (2013), Migracijska politika Republike Hrvatske za razdoblje 2013. - 2015. (Migracijska politika RH za 2013. - 2015.), Narodne novine, NN 27/2013.

14 Župarić-Iljić, D. i sur. (2017) „Migranti i njihovi potomci: društvena uključenost i sudjelovanje u društvu - Hrvatska, 2015.“, FRANET, Beč, str. 4.

15 Župarić-Iljić, D. i sur. (2017) „Migranti i njihovi potomci: društvena uključenost i sudjelovanje u društvu - Hrvatska, 2015.“, FRANET, Beč, str. 5.

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

mijenjaju. Iako ni jedan dužnosnik nije preuzeo odgovornost za to – mnoge izbjeglice prijavljuju¹⁶ nasilje i zlostavljanja od strane policijskih službenika na hrvatskim granicama. "Unatoč velikoj količini dokaza, uključujući vjerodostojna izvješća i video snimke, o sustavnim i čestim nasilnim pushbackovima, hrvatske vlasti negirale su bilo kakva zlostavljanja i drže da su njihovi postupci na vanjskim granicama bili u skladu s nacionalnim i europskim pravom te u skladu s trenutnom EU politikom."¹⁷

Trenutno je izbjeglicama najveći izazov ulazak u Hrvatsku i mogućnost podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. To su politički uvjeti na koje smo se osvrnuli u uvodu ovog istraživanja - uvjeti koji su izbjeglice postavili na rub jedne zemlje i ne dopuštaju im da nastave put dalje i žive u sigurnosti. Naravno da trebamo razgovarati o višim razinama kvalitete integracijskih politika, međutim, kakva je korist od tih politika ako im sami ljudi za koje su namijenjene ne mogu pristupiti. Ksenofobične i isključive politike su u optičaju u EU.

Zbor Domaćigosti osnovan je 2016. godine od strane pjevača amatera koji su željeli doprinijeti glazbenoj i kulturnoj raznolikosti hrvatskog društva pjevanjem pjesama iz raznih krajeva svijeta. „Ideja za osnivanje zbora javila se 2015. godine, no tek se u rujnu 2016. okupila dovoljno hrabra gomilica ljudi koji su tu ideju i ostvarili. Svaki član na svoj način ostavlja trag doprinoseći izrazitom glazbenom izrazu zbora i odabiru repertoara. Neki od nas su profesionalni glazbenici, a neki su amateri - ali ta razlika uopće nije bitna za Domaćigosti. Ono što prvenstveno cijenimo je dobra volja i energija da zajedno stvaramo, izražavamo se i glazbu dijelimo sa svijetom. Naša zbarska voditeljica Jovana Lukić profesionalna je pjevačica, glazbenica i etnomuzikologinja. Sastajemo se jednom tjedno na dvosatnoj probi. "¹⁸

Inicijativa za osnivanje zbora potekla je iz Centra za mirovne studije, organizacije koja s izbjeglicama radi više od 16 godina. Naziv zbora doslovno znači "Domaćigosti" - riječ koja kombinira dvije s namjerom da se briše

---

16 Amnesty International (2019.), "Gurnuti do ruba", London.

17 Amnesty International (2019.), "Gurnuti do ruba", London, str. 17.

18 https://web.facebook.com/pg/zbordomacigosti/about/?ref=page_internal

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

razlika između kategorija "domaći" i "gosti". "Želimo da svi oni koju su 'gosti' u Hrvatskoj nađu svoje mjesto pod suncem u ovoj zemlji i osjećaju se kao 'domaći'. Osim toga, i mi lokalci ponekad se, iz različitih razloga, osjećamo kao 'gosti' u ovom društvu i vremenu u kojem živimo, a zbor je mjesto gdje kroz glazbu, dijeljenje i prihvaćanje nalazimo svoje pleme"¹⁹.

Glavni cilj zbora je podržati integraciju izbjeglica i drugih migranata u Hrvatskoj. Također, zbor je posvećen suzbijanju predrasuda i ksenofobije u hrvatskom društvu kroz interkulturalnu razmjenu. Članovi zbora (bivši i sadašnji) dolaze iz različitih zemalja: Afganistana, Finske, Njemačke, Irana, Pakistana, Srbije, Sirije i Turske.

Jedan od najvećih izazova s kojim se zbor mora svakodnevno suočavati je stalni rizik gubitka članova koji su izbjeglice zbog njihova nestabilnog statusa u Hrvatskoj – povezanog s regulacijom boravka i mogućnosti preživljavanja. U 2018. su dio članova (izbjeglice) morali napustiti Hrvatsku, što je utjecalo na zbor - promijenili su se energija i uobičajena rutina; zbog čega je i dio članova koji žive u Hrvatskoj napustio zbor.

Nogometni klub Zagreb 041 djeluje i integrira izbjeglice kroz sportske aktivnosti i promovirajući vrijednosti antirasizma i antifašizma. Klub trenutno ima seniorski muški i ženski tim, i dječji tim. Igrači su i izbjeglice i mlađa lokalna populacija.

Metode koje koriste i mogućnosti koje nude uključuju sljedeće: Cilj je vratiti nogomet ljudima i navijačima, vratiti navijače u nogomet i postati prvi pravi nogometni klub lokalne zajednice u Hrvatskoj, kojim upravljaju navijači i simpatizeri s jasnim stavom protiv modernog nogometa i s izravno-demokratskim organizacijskim modelom. Klub se bori protiv korupcije i klijentelizma na svim razinama, kao i protiv svih vrsta diskriminacije. Njihova poruka je da je nogomet sport solidarnosti, poštenog nadmetanja i poštovanja protivnika, sport koji vole zbog njegove jednostavnosti i ljepote. Jedan je od svega nekoliko klubova u Hrvatskoj s vrlo aktivnom ženskom ekipom. Nadalje, trenerica je žena koja na taj način pridonosi promicanju različitosti i inkluzije i pobija mit da je nogomet namijenjen samo muškarcima.

Cilj je povećati razinu inkluzije, solidarnosti i pružiti osjećaj sigurnosti izbjeglicama kako bi se postigla integracija kao dvostruki proces i promovirale pozitivne vrijednosti u sportu, a posebno u nogometu. Prioritet se daje promicanju izravnog angažmana izbjeglica i zajednica domaćina kako bi se postigao dvosmjerni model integracije, koji počinje od dana dolaska izbjeglice u društvo novih domaćina. Iako je jasno da su državljani trećih zemalja odgovorni za prilagođavanje pravilima i vrijednostima zemlje domaćina, društvo domaćina također mora poduzeti korake da bude društvo dobrodošlice i ponuditi im podršku i mogućnosti koje promiču njihovu integraciju.

Nažalost, lokalne i regionalne vlasti često zanemaruju promicanje integracije jer to nije jedan od njihovih glavnih prioriteta. Stoga ovaj klub ima za cilj poticanje, jačanje i inspiriranje lokalnih vlasti i zajednice, kao i drugih sportskih klubova i kolektiva, stvaranje atmosfere za uključivanje izbjeglica, socijalnu koheziju i borbu protiv rasizma i ksenofobije. Kroz ovu praksu žele se pozabaviti objema "stranama novčića": radom na implementaciji prava izbjeglica, uključujući integracijske vještine, ali i na promjenama vrijednosti i ponašanja među dijelovima stanovništva koji pokazuju najviše antagonizma prema migrantima, posebno prema pripadnicima i pripadnicama drugih etničkih grupa.

Živi Atelje DK je neovisna, interdisciplinarna, nevladina i neprofitna organizacija koja se fokusirala na podršku i suradnju s umjetnicima, uključivanje javnosti u i kroz lokalnu i međunarodnu umjetnost te razumijevanje i istraživanje *drugosti*. Identitet, sjećanje, ekologija, jednakost, zajednica i izgradnja mira dio su tema čije se istraživanje potiče umjetnošću. „Živi“ znači razvijati, komunicirati, prilagođavati sebe i okoliš. "Atelje" je kreativni prostor, a "DK" se odnosi na inicijale prezimena umjetnice i akademske kiparice Vere Dajht-Kralj, čija zbirka umjetničkih djela - njezina fizička i stvaralačka baština - predstavlja inspiraciju i osovinu oko koje kolektiv bazira aktivnosti. Kolektiv radi na [očuvanju](#) i [promociji](#) umjetnosti Vere Dajht-Kralj i provodi nekoliko programa, uključujući [Galeriju DK](#), [Program Bez granica](#), [Akademija Čaja – Lutajuća Umjetnost](#), umjetničke rezidencije i vremensku banku kao metodu razmjene usluga i znanja u zajednici, na temelju vremena i povjerenja.

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Program Bez granica sastoji se od nekoliko projekata koji uključuju izbjeglice, tražitelje azila, ljude koji traže supsidijarnu zaštitu i lokalnu zajednicu, kako bi radili na izgradnji zajednice, istraživanju identiteta i liječenju umjetnošću. Program Bez granica sadrži dvije glavne komponente:

1. Bez granica, integracija umjetnosti - umjetnost integracije

Umjetnički projekt započeo je 2015. dijelom kao reakcija na reakciju javnosti na izbjeglice koje su dolazile u i prolazile kroz Hrvatsku. Dezinformacije u medijima (uključujući društvene mreže) potiču atmosferu straha i nepovjerenja. Projekt Bez granica želi izravno odgovoriti na atmosferu straha kako bi se stvorila atmosfera razumijevanja između različitih ljudi. Kolaborativni umjetnički projekt uključuje umjetnike i izbjeglice te nastoji preispitati pitanja identiteta, predrasuda i granica između ljudi, unutar nas samih i svijeta u kojem živimo. Također služi za obogaćivanje stvaralačkih umjetničkih potencijala svake osobe.

2. Kolektiv Žene ženama

Kolektiv Žene ženama koristi umjetnost kao način da okupi žene koje žele da im Hrvatska bude dom, povezujući ih sa ženama kojima je Hrvatska već dom, kako bi se olakšala integracija žena u novu, stalno mijenjajuću zajednicu. Kroz radionice, okupljanja i izlete, žene dijele i stječu vještine i znanje te se osnažuju gradeći mreže podrške i dijeleći vrijednosti međusobnog razumijevanja, tolerancije i prihvaćanja različitosti u dinamičnom uključivom društvu.

Ideja projekta je stvoriti siguran i intiman prostor za žene kako bi razmjenjivale ideje, probleme, rješenja ili jednostavno provodile vrijeme zajedno povezivanjem kroz žensko druženje koje često ima prednost nad kulturnim predrasudama koje se projiciraju ili percipiraju. Osiguravanje prostora bez muškaraca i djece može pomoći ublažavanju tereta obiteljskih dužnosti, a istovremeno pomaže izgraditi čvrste veze u Hrvatskoj - između žena - daleko od stresa i pritiska života u ograničenim prostorima s neizvjesnom budućnošću, posebno kad su u pitanju žene koje čekaju status izbjeglice. Projekt omogućuje i međukulturalnu razmjenu kroz mogućnosti izgradnje zajednice i mira, s ciljem da se poboljšaju sredstva za život.

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Slično drugim inicijativama u Hrvatskoj, i ovaj se kolektiv suočava s poteškoćama u održavanju grupnog rada zbog nestabilnog statusa ljudi koji traže međunarodnu zaštitu i činjenice da mnogi od njih napuštaju Hrvatsku. To je izazov, ali kolektiv i dalje teži i nada se da će u budućnosti biti primjer osnaživanja žena i glasa izbjeglica.

ITALIJA

Italija je šesta najgušće naseljena zemlja u Europi s oko 60 milijuna stanovnika. Pojam etničkih manjinskih skupina u Italiji povezan je s jezikom kojim govore. Stoga se ljudi koji govore manjinske jezike poput albanskog, hrvatskog, francuskog, furlanskog, njemačkog, grčkog, ladinskog, okcitanskog, provansalskog, sardujskog, slovenskog smatraju manjinama. Romi i Sinti se razmatraju odvojeno. Prisutnost različitih etničkih grupa u Italiji traje do današnjih dana jer se Italija od 1970. pretvorila u zemlju useljavanja. Do tada je Italija bila zemlja snažne emigracije, s oko 13 milijuna ljudi koji su emigrirali od 1880. do 1976. godine.

U 2018. godini procijenjeno je da u Italiji bilo preko 5 milijuna stranih stanovnika, što čini 8 posto ukupnog stanovništva. Njihova raspodjela u talijanskim regijama nejednaka je, s 2,9 milijuna koji žive u regiji Sjever, 1,3 milijuna u centralnom dijelu zemlje i 800 000 na Jugu i otocima. Najveća skupina migranata koja živi u Italiji dolazi iz Rumunjske, Albanije, Sjeverne Afrike, Kine i Ukrajine. Najbrojnije strane zajednice na Siciliji potječu iz Rumunjske, Tunisa, Maroka i Šri Lanke.

Što se tiče dolazaka putem mora, u 2018. broj se smanjio: 22, 518 do studenog 2018., što je 87,8 posto manje u odnosu na isto razdoblje 2017. i 92,3 posto manje u odnosu na isto razdoblje 2016. Važno je istaknuti ove podatke, jer talijanski političari često koriste izraz „invazija“ da bi negativno označili prirodni fenomen migracija koji karakterizira društvo i ljudsku prirodu. Najnovija vladina uredba "Imigracija i sigurnost" (br. 113/2018) i kontinuirani komentari ministra unutarnjih poslova Mattea Salvinija i dalje predstavljaju imigraciju kao izvanrednu nacionalnu situaciju i vezuju je prije svega za probleme javnog reda i nacionalne sigurnosti.

Međutim, statistički podaci nam pričaju drugačiju priču. Izvješće Fondacije Leone Moressa za 2018. godinu kaže da prisutnost stranaca u Italiji pridonosi održavanju - ne samo pitanja demografije već i produktivnosti -

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

u određenoj ravnoteži. Podaci koji podvlače pozitivne aspekte migracije ne odražavaju se kao takvi u javnom mišljenju: većina Talijana (55 posto) vjeruje da migranti ne doprinose boljitku Italije i predstavljaju ozbiljan izazov. Postoji tendencija miješanja pojmova stranaca, nedokumentiranih migranata, izbjeglica i tražitelja azila. Početkom 2018. godine tražitelji azila smješteni u prvim prihvatnim centrima brojali su oko 180 tisuća (0,3 posto stanovništva), dok, kako je gore navedeno, u zemlji ima preko 5 milijuna stranaca (8,3 posto).

Postoji nekoliko organizacija, inicijativa i grupa koje aktivno sudjeluju u pružanju podrške i stvaranju okruženja dobrodošlice za i s pridošlicama. Jedan od njih je i ARCI, prisutna na više lokacija diljem talijanskog poluotoka. U Palermu, gradu kulture, raskrižju Sredozemlja, mostu između različitih svjetova, [ARCI PORCOROSSO](#)²⁰ opirao se ideji Palerma kao vrata tvrđave Europe: iskustva poput Palermo Pridea učinila su da građani iznova budu ponosni na identitet svakog od nas u živopisnom i zaljubljenom gradu, u kojem su udruge u susjedstvu radile i rade tako da više nikoga ne izostavljaju, promovirajući vrijednosti gostoprimstva i solidarnosti.

Kroz projekt „Bez papira“, PORCOROSSO svakodnevno provodi aktivnosti usmjerene na podršku, informiranje i pomoć takozvanim „bez-papircima“ (osobama kojima nedostaju dokumenti o državljanstvu), kako bi imali znanja i svijest o pravima koja mogu steći kada uđu na europski teritorij, i ispunili svoju ulogu društvenih aktera u vrlo podmuklom i složenom kontekstu. Principi koji pokreću aktivnosti projekta temelje se na ahijerarhijskoj strukturi koja postoji unutar neformalnog prostora koji favorizira društvenost i razmjenu, povjerenja u ljudske odnose koji se tamo stvaraju te na međusobnom poštovanju i transverzalnim pristupima rješavanju problema, politici „zajedničkog rada“ usmjerenog na prepoznavanje alata, a ne na izravnu korist, kako bi se potaknulo kritičko razmišljanje, autonomija i, posljedično, sloboda.

Druga inicijativa koja je prisutna u Italiji je [Arte Migrante](#)²¹, usmjerena na promicanje inkluzije kroz umjetnost. Uključuje studente, migrante, beskućnike, radnike, nezaposlene, mlade i starije osobe. Arte Migrante je

---

20 <http://www.arciporcorosso.it/sans-papiers-en/>

21 <http://www.artemigrante.eu/> <https://web.facebook.com/ArteMigrantePalermo/>

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

pokrenuta u Bologni, u listopadu 2012. godine, iz ideje Tommasa Carturana, mladog studenta antropologije, i njegovih prijatelja koje je upoznao u Bologni. Tijekom godina grupa je rasla i danas možemo pronaći brojne dinamične skupine širom Italije, u više od 25 gradova. Arte Migrante je otvoreni prostor u kojem se svatko može izraziti, dijeliti hranu, stvarati umjetnost (pjesma, poezija...). Kroz simbolički način okupljanja u krug, svaki pojedinac ima priliku osjetiti se ravnopravno i iskusiti sklad različitosti, s idejom da svi upotpunjavamo jedni druge i zajedno rastemo.

Hrana je jedan od najboljih sredstava povezivanja za integraciju. Na taj način svakodnevno povezuje [MOLTIVOLTI](#)²² na ulicama Palerma. Moltivolti je pokrenut na povijesnoj tržnici Ballarò, sjecištu kultura, boja, okusa i mirisa, što ovo mjesto čini jedinstvenim u svijetu.

U 2014., grupa prijatelja s različitim kulturnim, profesionalnim i društvenim iskustvima, iz 8 zemalja, uključujući Afganistan, Bangladeš, Francusku, Gambiju, Italiju, Senegal, Španjolsku i Zambiju, daje život prostoru koji je osmišljen i strukturiran tako da reflektira dostojanstvo, građanstvo i vrijednost raznolikosti. Moltivolti je rođen kao model društvenog poduzeća utemeljenog kao laboratorij predstavljanja novog društva u kojem su razmjene među različitostima temelj razvoja. Projekt je usko povezan s četvrti Ballarò u Palermu, koji se razvija u ravnoteži sa živopisnom tržnicom koja okuplja stare i nove građane. Moltivolti je restoran sicilijanske i popularne kuhinje i prostor za suradnju posvećen neprofitnom sektoru. Dva različita područja koja žive u sinergiji s jedan drugim, profit koji podupire neprofitne aktivnosti, iz kojih pak crpi energiju i smisao. Od integracije do interakcije, kuhinja kao metafora za novi recept domaćeg partnerstva i podrške razvoju.

Ljudska povezanost, jednakost i zabava: gdje je pronaći, ako ne u sportu? [Afro-Napulj United](#)²³ je amatersko sportsko društvo rođeno s namjerom da promovira načelo prema kojem sport može i mora biti, osim

---

22 <http://moltivolti.org/en/>

23 <https://www.afronapoli.it/>

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

jednostavne fizičke discipline, sredstvo za podučavanje društvenim i etičkim vrijednostima, a također i metoda za razbijanje rasnih tabua.

Projekt su u listopadu 2009. godine započeli Antonio Gargiulo, Sow Hamath i Watt Samba Babaly, s ciljem suzbijanja diskriminacije i promicanja ravnopravnog suživota između građana Napulja i migranata. Biti dio nogometnog tima nudi razne mogućnosti za socijalno učenje i razvoj transversalnih vještina, bez obzira na kulturnu pozadinu.

Sportaši dolaze iz Cape Verdea, Obale Bjelokosti, Nigera, Nigerije, Senegala i Tunisa, a žive u najnaseljenijim četvrtima povijesnog središta grada. Posljednjih godina pridružili su im se i mladi iz drugih europskih zemalja i kontinenata (Azija i Južna Amerika). Udruga je pokrenula dvije nogometne ekipe koje sudjeluju u amaterskim, gradskim i pokrajinskim turnirima, okupljajući oko 40 sportaša.

Politička zastupljenost i sudjelovanje srce je uspješne integracije. [Vijeće kultura grada Palermo](#)²⁴, koje kombinira sudjelovanje u političkom i administrativnom životu s logikom jednakosti i integracije, uspješan je primjer. Ovaj je koncept ožvijen u Vijeću, gdje predstavnici različitih kultura u Palermu sjede zajedno i aktivno sudjeluju u političkom životu Grada.

SLOVENIJA

Slovenija je zemlja u kojoj je od 2.066.880 stanovnika (siječanj 2018.) većina Slovenaca (94,10 posto). Broj stranih državljana povećava se posljednjih godina, međutim, i dalje je prilično nizak i iznosi 5,9 posto (siječanj 2018.). Prema statističkim podacima [Međunarodne organizacije za migracije](#), od lipnja 2019. godine gotovo 160 000 državljana zemalja koje nisu dio EU-a imalo je status privremenog ili stalnog boravka u Sloveniji²⁵. U

---

24 <https://www.comune.palermo.it/noticext.php?cat=1&id=18964>

25 <https://www.iom.int/countries/slovenia>

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Sloveniji žive dvije autohtone manjine - Talijani (obalni gradovi i njihova zaleđa) i Mađari (Prekmurje); postoje i romske etničke zajednice (Prekmurje, Dolenjska i Bela krajina).

Većina stranaca su imigranti s područja bivših jugoslavenskih republika - uglavnom Srbi i Hrvati (2 posto), a slijede ih Bosanci i Albanci.

Glavni zakon o azilu u Sloveniji je Zakon o međunarodnoj zaštiti, koji je dopunjen Zakonom o strancima, koji sadrži pravila o postupcima povratka, boravišnim pravima, drugim pravilima koja se odnose na migrante koji ne traže azil, kao i na prava izbjeglica, uključujući obiteljska spajanja. Od svibnja 2017. odgovornost za međunarodnu zaštitu podijeljena je između civilnog tijela Ministarstva unutarnjih poslova i novoosnovanog vladinog ureda (organizacijski neovisan, nije dio bilo kojeg ministarstva).

Između listopada 2015. i ožujka 2016., ukupno 477 791 migranata i izbjeglica ušlo je u Sloveniju u sklopu takozvane Balkanske rute, u kontekstu najvećeg raseljavanja ljudi nakon Drugog svjetskog rata. Broj zahtjeva za međunarodnu zaštitu, podnesenih u Sloveniji, od tada raste, s 1.476 zahtjeva za azil podnesenih tijekom 2017. i preko 1.800 zahtjeva za azil podnesenih u prvoj polovici 2019. godine. Prvih pet zemalja podrijetla tražitelja azila u prvih šest mjeseci 2019. godine bili su Alžir, Maroko, Pakistan, Afganistan i Iran. Zahvaljujući pravnom i istraživačkom radu lokalne organizacije PIC - Pravnog centra za zaštitu ljudskih prava i okoliša, izbjeglice u zemlji imaju mogućnost pristupa alatima za ostvarivanje i zaštitu svojih prava i jačanju svoga položaja u društvu.

U posljednje tri godine (2016. - svibanj 2018.) 362 izbjeglice dobile su status azila u Sloveniji (ukupno 756). Došli su uglavnom iz Sirije, Iraka, Irana i Eritreje, a žive u Ljubljani ili Mariboru (drugom najvećem gradu u Sloveniji).

Civilno društvo u Sloveniji bogato je inicijativama i organizacijama koje rade s izbjeglicama, provode istraživanja na temu migracija i zajedno s pridošlicama stvaraju nove realnosti i zajednice koje pozitivno doprinose učinkovitom međukulturalnom okruženju.

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

[SLOVENSKA FILANTROPIJA](https://www.filantropija.org/)²⁶ je humanitarna organizacija s gotovo 30-godišnjim iskustvom u aktivnostima usmjerenim na povećanje kvalitete života u zajednici i zagovaranju za socijalno ugroženo stanovništvo. Središnja aktivnost Slovenske filantropije je promicanje volontiranja, kroz koje svi možemo pridonijeti boljem društvu, temeljenom na poštovanju svih ljudi, bez obzira na njihove osobne ili životne okolnosti.

Slovenska Filantropija te vrijednosti primjenjuje u praksi kroz psihosocijalnu i psihoterapijsku pomoć i zagovaranje raznih marginaliziranih pojedinaca i skupina migranata. Uz to, organizira različite aktivnosti kako bi se olakšala integracija migranata u njihovo novo okruženje: upoznavajući ih s lokalnom okolinom, organizacijama i institucijama, s običajima većinskog stanovništva, pružajući im pomoć u bavljenju papirologijom, učeći migrante slovenski jezik, pružajući poticaj u učenju, društvenim, sportskim i kulturnim aktivnosti ma, kao i drugim oblicima pomoći u integraciji.

Udruga [ODNOS](http://odnos.si/)²⁷, osnovana 2006. godine, ima za cilj podizanje svijesti o migracijama, pokušavajući promijeniti zajedničku percepciju ovog fenomena kao problema i prijetnje. Rad organizacije se temelji na podršci zajednicama da žive zajedno i podržavaju se međusobno.

[TERRA VERA](https://www.terra-vera.org/our-mission)²⁸, grassroot je organizacija koja radi na konceptu integracije, shvaćajući ga kao stvaranje prilika za međuljudsku solidarnost, brigu o okolišu i etičku ekonomiju. TERRA VERA svojim radom potiče razvoj ljudskih potencijala u području održivog upravljanja, socijalne uključenosti različitih skupina te kulturnih i etničkih manjina. Glavni fokus je otkriti profesionalne vještine pojedinaca i povezati ih s umjetnicima i dizajnerima u zemlji. Sve je to omogućeno neformalnim učenjem, socijalnom uključenosti, medijskim obrazovanjem, zanatskim djelovanjem i etičkim poduzetništvom. TERRA VERA kroz različite metode potiče samoorganizaciju, korištenje lokalnih resursa i održivo upravljanje.

---

26 <https://www.filantropija.org/>

27 <http://odnos.si/>

28 <https://www.terra-vera.org/our-mission>

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Druga aktivna skupina koja se fokusira na umjetnost i zanatska umijeća je "NO-BORDER CRAFT"²⁹. Osnovni cilj grupe je izgradnja društvene mreže između lokalnih stanovnika i žena migrantkinja, te napor da se ojača i primijeni njihove vještine, iskustva i hrabrost. Članovi se okupljaju oko velikog stola u Društvenom centru Rog i kreiraju različite proizvode kukičajući: košare, torbe, omote za staklenke i boce, tepihe, narukvice. Djeca se igraju, dok žene piju čaj i razgovaraju o institucionalnom rasizmu migracijske politike, deportacijama, sporim postupcima za dobivanje azila, uskraćenim zahtjevima za azil, lošim životnim uvjetima u centrima za tražitelje azila, nedostatku pristupa javnom prijevozu, nedostatku financijskih sredstava i preprekama prilikom traženja stana ili posla. Grupa je započela sa sajmom u Društvenom centru Rog u prosincu 2017., koji im je ponudio prostor za druženje, jedenje ukusne hrane i jačanje inspiracije za akcije protiv granica. Nakon ovog uspješnog iskustva, odlučili su nastaviti pod imenom No Border Craft. Inicijativa, utemeljena na sestrinstvu, antirasizmu i sudioništvu, ima za cilj dovesti žene izvan kampa da se upoznaju i stvaraju, prodaju svoje proizvode i daju novac ženama koje žive u kampovima.

ZAVRŠNA IZJAVA

Krajem prosinca 2017. godine Europska komisija i socijalni i ekonomski partneri EU potpisali su „[Europsko partnerstvo za integraciju](#)“, „utvrđujući ključna načela i obveze za podršku i jačanje mogućnosti za izbjeglice i migrante koji legalno borave u EU za integraciju u europsko tržište rada“³⁰. Jedna od akcija koja je proizišla iz tog partnerstva je uspostava Europskog savjetodavnog odbora za migrante (EMAB) u ožujku 2018. - odbora koji se sastoji od raznolike skupine stručnjaka s migrantskim i izbjegličkim porijeklom. Odbor kao takav radi na povećanju sudjelovanja migranata i izbjeglica u različitim procesima kreiranja politika koje utječu na

---

29 <https://web.facebook.com/no.border.craft.community/?rdc=1&rdc>

30 https://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5352_en.htm

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

pristup migranata pravima. Godine 2019. objavio je istraživanje pod nazivom [Ask the people](#) (Pitajte ljude) – savjetovanje, koje je provedeno između rujna i prosinca 2018. godine, a sastojalo se od 21 fokus grupe koja je uključivala ukupno 260 sudionika. „Rezultati pokazuju da migranti i izbjeglice imaju iskustvo i stručnost za utjecanje na javne rasprave i osiguravanje boljeg donošenja politika. Trenutno su stručnjaci koji imaju iskustva kao migranti i izbjeglice premalo zastupljeni u procesima donošenja odluka.”³¹ Integracija je dvosmjerni proces - izjava je koju često čujemo u raspravi o integraciji i kao takva se često definira u nacionalnim politikama; ali prakticiramo li ju zaista kao dvosmjerni proces? Tko se integrira i u što? Kako uključiti društvene skupine koje sudjeluju u društvu, ali žive na marginama tog istog društva?

„Da bi EU i vlasti država članica provodile preporuke, EU bi ih trebala uključiti u ‘strukturirano sudjelovanje’, što znači da sudjelovanje nije dodatak, već planirani proces - od dizajna do evaluacije u postojećim strukturama i procesima.”³² EMAB ovo daje kao sveobuhvatnu preporuku za dugoročnu, održivu, konstruktivnu i uključivu politiku koja uzima u obzir sve aspekte društva - bez obzira na njihove trenutne vrijednosti, te prema njima oblikuje stvarnost prakse.

Vrijednost koju promoviramo u ovom tekstu leži u ideji da migranti i izbjeglice obogaćuju i preispituju naša društva; društvo mora taj proces shvatiti ozbiljno i raditi na njemu. Moramo stvoriti prostore za razmjenu, imati sposobnost razumijevanja "poteškoća", bez obzira koliko ih nam je teško iskusiti. Trebamo akcije, ne samo reakcije!

Europa je multikulturalni, interkulturalni kontinent, a trenutna migrantska situacija stavlja Europu pred izazov da se odupire rasizmu i ksenofobiji. Kada govorimo o integraciji i podršci - također moramo razmotriti kako na tome radimo jedni za druge jer će svaka praksa koja danas isključuje jednu osobu sutra isključiti drugu. To je trenutno vidljivo u sužavanju građanskih prostora i kriminalizaciji solidarnosti.

---

31   Europski savjetodavni odbor za migrante (2019.), "Pitajte ljude", Bruxelles, str. 4.

32   Europski savjetodavni odbor za migrante (2019.), "Pitajte ljude", Bruxelles, str. 37.

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Ne padamo u potpunosti na testu ako počnemo učiti jedni od drugih i djelovati.

O integraciji se dugo raspravlja i unutar različitih dosegâ pojedinaca - od učenjaka do provoditelja politika i političara. Unutar tih rasprava postoje različita mišljenja i pristupi - jedan provocira drugi, a teorije se razvijaju. Mi smo, s druge strane, oni koji djeluju u praksi i perspektiva o kojoj raspravljamo u ovom tekstu dolazi iz stvarnosti u kojoj živimo - u nadi da će obogatiti raspravu i unijeti promjene na bolje. "Integraciju treba zamisliti kao proces koji se odvija između insajdera i outsajdera, koji podrazumijeva relacijsko razumijevanje integracije."³³ Moramo postići taj pomak u praksi - i prestati komunicirati da se proces integracije odnosi samo na izbjeglice, migrante i "državljanâ trećih zemalja". „Integracija se nalazi u odnosima moći između insajdera i outsajdera, koji su istinski dio procesa. Integracija pruža informacije o odnosima među ljudima, a ne o (kategorijama) pojedinaca."³⁴

Vjerujemo u potrebu artikulacije - potrebe obje strane (starih i novih građana) za izgradnju solidarnosti. Kroz artikulaciju potrebe, mogu se pojaviti osobni odnosi i dovesti do stvaranja međusobne povezanosti i razumijevanja. Međutim, „veća integracija ne mora nužno predstavljati više sklada, jer promjena odnosa moći uzrokuje društvene trzaje.“³⁵ Sve ovo bi se trebalo odvijati u lokalnim zajednicama u kojima se događa svakodnevni život, tamo gdje ljudi zajedno stvaraju stvarnost. Ključno je pokrenuti više događaja za razmjenu unutar lokalnih zajednica. Integracija je namijenjena svim građanima, iako su sredstva adresirana za "integraciju državljanâ trećih zemalja".

---

33 Klarenbeek, L. M. (2019) Rekonceptualiziranje integracije kao dvosmjernog procesa, Migracijske studije, str.13

34 Klarenbeek, L. M. (2019) Rekonceptualiziranje integracije kao dvosmjernog procesa, Migracijske studije, str.13

35 Klarenbeek, L. M. (2019) Rekonceptualiziranje integracije kao dvosmjernog procesa, Migracijske studije, str.14

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.

Sredstva za integraciju mogu se koristiti za potrebe svih građana, a ne samo jedne skupine, a neki primjeri iz prakse pokazuju kako to funkcionira - talijanski gradovi Riace i Palermo. U Riaceu je gradonačelnik koristio integracijski novac kako bi ponovno oživio grad za sve, dok se u Palermu integracija koristila za borbu protiv mafije. „U Palermu je integracija toliko dobra da Talijani i migranti imaju iste probleme. Sve što ne funkcionira, ne funkcionira podjednako za obje skupine. Više nemamo niti jedan servis specifično namijenjen migrantima, jer kada rješavaju svoje probleme migranti idu na ista mjesta kao i drugi građani – obraćaju se gradskoj administraciji. Upravo su migranti ti koji su talijanske građane naučili da imaju pravo prozivati vlasti zbog nezaposlenosti. Kada govorimo o ljudskim pravima, ne govorimo pojedinačno o migrantskim, LGBT ili nekim drugim pravima, već o cjelini, o krugu u kojem svi moraju ostati. Ako prihvatimo da se prava migranata mogu napasti onda prihvaćamo i to da sutra netko može ugroziti prava bilo koje druge skupine, poput žena ili bolesnih ljudi. Nacionalna vlast počela je prvo napadati migrante, pa su nakon toga organizirali strašan kongres u Veroni gdje su napali prava žena. Prije nekoliko godina upozorili smo na to i ispalo je da smo bili u pravu. Kada smo branili prava migranata zapravo smo branili svoja prava.“³⁶

---

36 Adham Darawash, zamjenik gradonačelnika Palerma za kulturu
https://www.kulturpunkt.hr/content/braneci-prava-migranata-branimo-i-svoja-prava?fbclid=IwAR0FKP4XbwWlj-Ff15UhH9lvbwt2CAJ_Fu278nN_hEV4cu-DCBooX7nIDXc

Ovaj projekt financirao je Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju.

Sadržaj ovog dokumenta predstavlja samo stavove autora i njegova/njezina je osobna odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje dokument sadrži.